

**Propozycje do założeń harmonogramu działalności szkoleniowej
oraz planu wydawniczego Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury na 2016 rok
w części obejmującej szkolenia ustawiczne sędziów, referendarzy sądowych i asystentów
sędziów**

Na podstawie § 5 statutu Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury, stanowiącego załącznik do rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 16 kwietnia 2009 r. w sprawie nadania statutu Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury (Dz.U. Nr 65, poz. 550 ze zm.), Krajowa Rada Sądownictwa przedstawia poniżej propozycje tematów szkoleń, które powinny stanowić podstawę do opracowania założeń harmonogramu działalności szkoleniowej na 2016 r., oraz propozycje do planu wydawniczego na 2016 r.

Propozycje ograniczają się do szkolenia ustawicznego sędziów, referendarzy sądowych oraz asystentów sędziów sądów powszechnych i sądów wojskowych.

1. Identyfikacja potrzeb szkoleniowych.

Krajowa Rada Sądownictwa w kolejnych latach 2010-2014 przedstawiła obszerne propozycje dotyczące sposobu identyfikacji potrzeb szkoleniowych sędziów, referendarzy sądowych i asystentów sędziów. Wszystkie te sugestie i uwagi pozostają aktualne.

Przede wszystkim należy monitorować na bieżąco proces legislacyjny i reagować na kolejne obszerne nowelizacje procedur sądowych (cywilnej i karnej), przy czym reakcja ta powinna wyprzedzać wejście w życie znowelizowanych przepisów, aby sędziowie byli przygotowani do stosowania w praktyce nowych regulacji od chwili ich obowiązywania. To samo – chociaż na mniejszą skalę – dotyczy zmian w prawie materialnym (przede wszystkim nowelizacji kodeksów). Odpowiednie monitorowanie powinno obejmować również orzecznictwo Sądu Najwyższego i Trybunału Konstytucyjnego. To pierwsze – ze względu na pojawiające się nowe problemy orzecznicze (źródłem informacji są przede wszystkim uchwały w składach powiększonych oraz uchwały podejmowane w odpowiedzi na pytania prawne sądów powszechnych), to drugie – ze względu na konsekwencje stwierdzenia niekonstytucyjności przepisów stosowanych przez sądy.

Należy również na bieżąco analizować orzeczenia Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu w sprawach przeciwko Polsce i wyciągać z treści tych orzeczeń odpowiednie wnioski dla programów szkoleniowych. Szkolenia poświęcone stosowaniu w praktyce przez sądy Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności – podobnie jak szkolenia dotyczące stosowania w praktyce Konstytucji RP – powinny pozostać jednym

z priorytetów działalności szkoleniowej. Jest to fundament, na którym zbudowane jest demokratyczne państwo prawa, a wśród jego pryncypiów ustrojowych prawo do sądu traktowane jest jako prawo podstawowe.

Krajowa Rada Sądownictwa z aprobatą przyjmuje uruchomienie w 2012 r. programu szkoleń dotyczących standardów ochrony praw człowieka wynikających z orzeczeń ETPCz, przeprowadzanych w poszczególnych apelacjach. Szkolenia te powinny być kontynuowane w kolejnych latach w wymiarze, który pozwoli na przeszkolenie wszystkich zainteresowanych sędziów sądów powszechnych. Należy także uwzględnić standardy wynikające z orzecznictwa ETPCz przy konstruowaniu tematów szkoleń z różnych dziedzin prawa krajowego (zwłaszcza w ramach szkoleń z zakresu procedury cywilnej i karnej, zasad stosowania tymczasowego aresztowania, orzekania o odszkodowaniach za warunki odbywania kary pozbawienia wolności w zakładach karnych, stosowania przepisów cywilnych i karnych o swobodzie wypowiedzi itd.).

Konieczne (i pilne) jest wprowadzenie do harmonogramu szkoleń dotyczących Karty Praw Podstawowych. W ostatnim czasie sądy polskie zadały Trybunałowi Sprawiedliwości Unii Europejskiej kilka pytań prejudycjalnych na temat stosowania Karty Praw Podstawowych i przy okazji wyszło na jaw, że sędziowie nie wiedzą kiedy (w jakich sytuacjach) można stosować (odwołać się do) KPP.

Należy rozważyć wprowadzenie szkoleń specjalistycznych z zakresu prawa europejskiego (zarówno prawa Unii Europejskiej, jak i Konwencji i protokołów dodatkowych do niej) przeznaczonych dla grupy sędziów specjalizujących się w prawie europejskim. W każdym sądzie apelacyjnym i w każdym sądzie okręgowym powinien być co najmniej jeden specjalista od prawa europejskiego, który służyłby wsparciem dla innych sędziów w razie ujawnienia się w orzekaniu problemów ze stosowaniem prawa europejskiego.

Przy dokonywaniu identyfikacji potrzeb i planowaniu działalności szkoleniowej należy uwzględnić różne grupy adresatów szkoleń, wyodrębnione spośród prawie 10.000 sędziów sądów powszechnych i wojskowych, o odmiennych potrzebach szkoleniowych. Inne szkolenia (co do form, metod szkoleniowych i tematyki) powinny być kierowane do osób, które w ostatnim czasie zostały powołane do pełnienia urzędu sędziego (byłych referendarzy sądowych, asystentów sędziów, a także byłych adwokatów, radców prawnych i prokuratorów), inne zaś do doświadczonych sędziów drugiej instancji orzekających od kilkudziesięciu lat (np. sędziów sądów apelacyjnych).

Krajowa Szkoła powinna uwzględnić propozycje tematyki szkoleń sugerowane przez prezesów sądów apelacyjnych, ale jednocześnie prowadzić własne badania dotyczące identyfikacji szkoleń. Po wprowadzeniu w życie ocen okresowych sędziów (art. 106a - 106f Prawa o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw, Dz.U. Nr 203, poz. 1192) konieczne może

okazać się przedstawienie przez Krajową Szkołę propozycji szkoleniowej dostosowanej do wniosków wynikających z tych ocen.

2. Rodzaje szkoleń.

Podstawowym aktem prawnym obowiązującym w wewnętrznym porządku prawnym jest Konstytucja, dlatego należy wprowadzić na stałe do harmonogramu działalności szkoleniowej cyklicznie powtarzane szkolenia na temat stosowania Konstytucji, co dotyczy zwłaszcza podstawowych zasad ustrojowych państwa, praw i wolności chronionych Konstytucją oraz zgodnej z wartościami konstytucyjnymi wykładni przepisów rangi ustawowej. Szkolenia te powinny obejmować przede wszystkim analizę orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego i Sądu Najwyższego w kontekście prokonstytucyjnej wykładni prawa.

To samo można odnieść do Europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności oraz Traktatu o Unii Europejskiej i Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej wraz z orzeczeniami Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu i Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w Luksemburgu. Wynikają z nich podstawowe zasady obowiązującego w Polsce porządku prawnego. Należy pamiętać, że współcześnie w pracy orzeczniczej sędziów sądów powszechnych znaczenie ma orzecznictwo pięciu sądów najwyższej rangi: Trybunału Konstytucyjnego, Sądu Najwyższego, Naczelnego Sądu Administracyjnego, Europejskiego Trybunału Praw Człowieka i Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej.

Nadal za mało jest szkoleń dotyczących bezpośrednio metod wykładni stosowanych (preferowanych) w różnych dziedzinach prawa. Inne metody wykładni są dominujące w prawie publicznym (np. prawo karne, prawo ubezpieczeń społecznych), inne w prawie prywatnym (klasyczne prawo cywilne, prawo gospodarcze, prawo rodzinne). Prawidłowa wykładnia obowiązującego prawa jest podstawowym instrumentem sprawowania wymiaru sprawiedliwości. Należy w każdym roku działalności szkoleniowej dla każdego pionu orzecznictwa przewidzieć przynajmniej jedno szkolenie z ogólnych zasad wykładni. Można również rozważyć, czy szkolenia z metod wykładni nie powinny być przeniesione na poziom apelacji (powtórzone we wszystkich apelacjach), co umożliwiłoby udział w szkoleniach większej liczbie sędziów. Krajowa Rada Sądownictwa od kilku lat upomina się o uruchomienie w ramach tzw. szkoleń systemowych cyklu dotyczącego różnych metod wykładni prawa oraz metod argumentacji prawniczej. Szkolenia te mogłyby być połączone z warsztatami na temat sporządzania pisemnych motywów orzeczeń w części obejmującej wykładnię stosowanych przepisów.

Konieczne jest bieżące omawianie wpływu poszczególnych orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego na orzecznictwo sądów powszechnych – od uchylenia domniemania konstytucyjności przepisu uznanego za niezgodny z Konstytucją (także w razie odroczenia utraty

jego mocy obowiązującej), przez prospektywne lub retrospektywne oddziaływanie wyroku sądu konstytucyjnego, aż po możliwość wznowienia postępowania sądowego po wyroku Trybunału.

Bardzo cenione przez sędziów są studia podyplomowe. Należy dołożyć starań, aby ta forma szkoleń – najbardziej efektywna, chociaż równocześnie najbardziej obciążająca czasowo dla sędziów (160-180 godzin zajęć w ciągu kilku miesięcy) – mogła być kontynuowana. W czasie oceniania kandydatów na urząd sędziego Krajowa Rada Sądownictwa dostrzega jak wiele osób korzysta z tej formy doskonalenia zawodowego. Najbardziej cenione były dotychczas studia podyplomowe z prawa cywilnego organizowane przez Instytut Nauk Prawnych Polskiej Akademii Nauk w Warszawie, studia podyplomowe dla sędziów gospodarczych (z elementami ekonomii) organizowane przez Szkołę Główną Handlową w Warszawie, studia podyplomowe z zakresu własności intelektualnej organizowane przez Uniwersytet Jagielloński w Krakowie, studia podyplomowe z zakresu zarządzania wymiarem sprawiedliwości (kierowane do osób pełniących funkcje administracyjne) oraz studia podyplomowe z zakresu prawa europejskiego (prawa Unii Europejskiej) organizowane przez różne placówki naukowe. Należy dołożyć starań, aby poszerzyć ofertę szkoleniową o inne rodzaje studiów podyplomowych (np. prawo konstytucyjne, postępowanie dowodowe z elementami kryminalistyki itp.).

3. Szkolenia dla prezesów sądów, przewodniczących wydziałów i sędziów wizytatorów.

Szkolenia dla prezesów sądów, przewodniczących wydziałów i sędziów wizytatorów powinny obejmować zagadnienia związane z nadzorem nad sądami, metodami sprawowania nadzoru, zarządzaniem kadrami (sędziami, referendarzami sądowymi, asystentami sędziów, urzędnikami sądowymi), łącznie z okresową oceną ich pracy, prawidłowym wykorzystaniem ich kwalifikacji i umiejętności itd.

4. Szkolenia dla sędziów orzekających w sprawach cywilnych, rodzinnych, gospodarczych oraz pracy i ubezpieczeń społecznych.

Niewątpliwie w 2016 r. mogą być powtórzone niektóre szkolenia przeprowadzone w poprzednich latach, zwłaszcza te, które cieszą się największym zainteresowaniem sędziów; decyzja o ich powtórzeniu powinna być oparta na propozycjach pochodzących bezpośrednio ze środowiska sędziowskiego. W 2015 r. dominowały w harmonogramie szkolenia z zakresu prawa karnego, co miało związek z wprowadzeniem od 1 lipca 2015 r. doniosłych zmian w procedurze karnej. Wydaje się, że dla równowagi w 2016 r. należy przewidzieć więcej szkoleń dla sędziów orzekających w sprawach cywilnych, rodzinnych, gospodarczych, pracy i ubezpieczeń społecznych.

Prawo materialne.

Ponieważ zmiany prawa materialnego (cywilnego, rodzinnego, gospodarczego, pracy i ubezpieczeń społecznych itd.) są zjawiskiem permanentnym, należy dostosować program szkoleń do tych zmian – projektowanych (znajdujących się na zaawansowanym etapie procesu legislacyjnego) oraz już obowiązujących.

W związku z przewidywanym wejściem w życie (prawdopodobnie od stycznia 2016r.) Prawa restrukturyzacyjnego należy zaplanować szkolenia z nowych regulacji dotyczących restrukturyzacji dla sędziów orzekających w wydziałach gospodarczych oraz osobno z upadłości konsumenckiej dla sędziów orzekających w wydziałach cywilnych.

Prawo cywilne

Odszkodowania dochodzone w związku z reprivatyzacją.

Odpowiedzialność odszkodowawcza – deliktowa i kontraktowa – Skarbu Państwa (w różnych aspektach).

Prawo rzeczowe – wybrane zagadnienia.

Prawo spadkowe – wybrane zagadnienia (np. ostatnie zmiany w prawie spadkowym, nowe zasady dziedziczenia, europejskie oświadczenie spadkowe).

Hipoteki (np. rozporządzenia opróżnionym miejscem hipotecznym).

Stosowanie prawa antydyskryminacyjnego w sprawach cywilnych (ustawa z dnia 3 grudnia 2010 r. o wdrożeniu niektórych dyrektyw Unii Europejskiej w sprawie równego traktowania).

Prawo rodzinne

Dochodzenie roszczeń alimentacyjnych w stosunku do dłużników przebywających zagranicą.

Sprawy opiekuńcze – zadania i obowiązki sądu opiekuńczego. Orzekanie o kontaktach z dziećmi i wykonywanie tych orzeczeń.

Wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej.

Postępowania w stosunku do nieletnich (np. kwalifikacja prawna czynów zabronionych i odpowiedzialność nieletnich za czyny zabronione).

Prawo gospodarcze

Prawo restrukturyzacyjne i upadłościowe.

Wykładnia i kwalifikacja prawna umów.

Prawo pracy i ubezpieczeń społecznych

Dyskryminacja i nierówne traktowanie w zatrudnieniu.

Nadużywanie terminowych umów o pracę.

Różne tytuły podlegania ubezpieczeniom społecznym – zbiegi tytułów.

Ustalenia podstawy wymiaru składek i wymiaru świadczeń z ubezpieczenia społecznego.

Odpowiedzialność członków zarządów spółek handlowych za zaległości składkowe.

Prawo procesowe.

Ciągle zmiany w Kodeksie postępowania cywilnego dostarczają coraz to nowych problemów praktycznych wynikających ze stosowania w praktyce nowych przepisów (ciągle niejasne jest, na czym polega dyskrecjonalna władza sędziego według k.p.c.). Szkolenia z zakresu procedury cywilnej powinny być skierowane do sędziów orzekających we wszystkich wydziałach, w których ma zastosowanie Kodeks postępowania cywilnego, zarówno w pierwszej instancji, jak i w sądzie odwoławczym. Należy w związku z tym rozważyć przeprowadzenie jednodniowych szkoleń ze zmian w procedurze cywilnej w poszczególnych apelacjach, aby umożliwić udział w szkoleniach jak największej grupie sędziów.

Należy przewidzieć cyklicznie powtarzane szkolenia dotyczące stosowania przepisów o postępowaniu nieprocesowym (w różnych kategoriach spraw rozpoznawanych w tym postępowaniu, zwłaszcza wynikających z prawa rzeczowego i prawa spadkowego).

5. Szkolenie sędziów orzekających w pionie karnym.

W 2016 r. mogą być powtórzone niektóre szkolenia przeprowadzone w pionie karnym w poprzednich latach; decyzja o ich powtórzeniu powinna być oparta na propozycjach pochodzących bezpośrednio ze środowiska sędziowskiego.

Prawo karne materialne.

Zmiany w prawie karnym materialnym wymagają bieżącego omawiania najważniejszych zmian. Można powtórzyć szkolenia przeprowadzane w latach minionych – zwłaszcza te cieszące się największym zainteresowaniem sędziów.

Nowelizacja Kodeksu karnego, Kodeksu wykroczeń, Kodeksu karnego skarbowego.

Ponadto uwzględnić należy: przestępstwa gospodarcze, odpowiedzialność karną członków zarządów spółek handlowych,

Prawo karne procesowe.

W latach 2014-2015 były i będą nadal prowadzone szkolenia dotyczące nowego (kontradyktoryjnego) procesu karnego, wprowadzanego od 1 lipca 2015 r. Z pewnością wejście w życie nowych przepisów procedury karnej spowoduje wątpliwości, które trudno przewidzieć w tej chwili. Dlatego już obecnie należy myśleć o przeprowadzeniu w 2016 r. krótkich szkoleń w poszczególnych apelacjach, aby sędziowie z wydziałów karnych orzekający w nowym, istotnie zmienionym, stanie prawnym mogli skonfrontować swoje wątpliwości z twórcami nowych regulacji.

Szkolenia dla sędziów powinny uwzględniać nowe zasady prowadzenia postępowania dowodowego przed sądem pierwszej instancji oraz postępowanie dowodowe w postępowaniu odwoławczym (apelacyjnym) po zmianach k.p.k. wchodzących w życie od 1 lipca 2015 r.

6. Szkolenia interdyscyplinarne.

1. Konieczne są szkolenia sędziów z wybranych elementów prawa publicznego (administracyjnego, gospodarczego publicznego, podatkowego). Styk z prawem administracyjnym (np. podatkowym) następuje we wszystkich dziedzinach prawa stosowanego przez sądy powszechne – w pionie cywilnym, karnym oraz pionie ubezpieczeń społecznych.

Pogranicze prawa cywilnego i administracyjnego rodzi problemy z dopuszczalnością drogi sądowej przed sądem powszechnym – w tym kognicją sądów powszechnych (cywilnych) oraz sądów administracyjnych – zwłaszcza że nie ma już Kolegium Kompetencyjnego działającego przy Sądzie Najwyższym, które do 31 grudnia 2003 r. rozstrzygało spory kompetencyjne między sądami powszechnymi i organami administracji publicznej.

Szkolenia powinny być prowadzone także przez sędziów sądów administracyjnych.

2. Sędziom ciągle brakuje wystarczającej wiedzy dotyczącej różnych zjawisk ekonomicznych (np. z zakresu funkcjonowania giełdy, banków, ekonomiki przedsiębiorstw, skomplikowanych instrumentów finansowych). Konieczne jest wprowadzenie do oferty Krajowej Szkoły szkoleń z zakresu zasad funkcjonowania rynku finansowego.

3. Tematem wymagającym ciągłego omawiania podczas szkoleń jest dowód z opinii biegłego (biegłych) albo z opinii instytutu naukowego lub naukowo-badawczego. Dowód z opinii biegłych jest nadużywany w praktyce sądów – biegli są powoływani w sprawach, w których nie są potrzebne wiadomości specjalne, a wystarczy ogólna wiedza osoby z wyższym wykształceniem. Konieczne są szkolenia z biegłymi rewidentami (najlepiej z wykształceniem jednocześnie prawniczym i ekonomicznym) na temat dokumentów księgowych, rachunkowości przedsiębiorstw, sprawozdań finansowych, bilansów, audytów itd. Podobnie potrzebne są szkolenia z biegłymi

geodetami dotyczące umiejętności czytania map geodezyjnych, także w ujęciu historycznym (gdy mapa geodezyjna pochodzi sprzed kilkudziesięciu lat).

4. Omówienia wymagają fundamentalne zagadnienia współczesności: prawo do informacji, prawo dostępu do informacji publicznej, autonomia informacyjna jednostki (prawo do prywatności) w kontekście prowadzonych postępowań sądowych), dostęp do akt sprawy sądowej osób niebędących stronami, dostęp do dokumentów urzędowych (w tym „wewnętrznych” dokumentów sądu, np. korespondencji prowadzonej w ramach nadzoru).

7. Metodyka pracy sędziego. Szkolenia umiejętności „miękkich”.

1. Konieczne jest kontynuowanie cyklicznych szkoleń podstawowych dla osób nowo powołanych na urząd sędziego, zwłaszcza byłych referendarzy sądowych, którzy przez ostatnie kilka lat orzekali tylko w wydziałach rejestrowych, czyli nie mieli kontaktu z procesowym postępowaniem rozpoznawczym, a także asystentów sędziów i osób przychodzących do sądów z innych zawodów prawniczych. Szkolenia te powinny dotyczyć nie tylko metodyki pracy sędziego, ale także statusu sędziego (w ujęciu ustrojowym i pracowniczym), obowiązków sędziego, etyki zawodowej itd.

Nastąpiła w ostatnich kilku latach wyraźna zmiana pokoleniowa sędziów. Młodzi sędziowie nie zawsze w pełni zdają sobie sprawę z obowiązków ciążących na nich w związku z powierzeniem im sprawowania władzy sądowniczej. Konieczne są w związku z tym szkolenia dotyczące zasad etyki zawodu sędziego oraz odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów.

2. Jednym z priorytetów w działalności Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury powinno być stworzenie wszystkim sędziom możliwości nauki prawniczego języka obcego (przede wszystkim angielskiego i francuskiego, gdyż są to języki „robocze” obydwu europejskich sądów – TSUE oraz ETPCz). Nauka języka prawniczego mogłaby się odbywać poprzez analizę orzeczeń tych Trybunałów w wersji oryginalnej (angielskiej lub francuskiej) metodą *on-line*. Nauka języków obcych na poziomie średnio zaawansowanym może być prowadzona metodą e-learningu. Budowanie wspólnej przestrzeni prawnej i wzajemnego zaufania do siebie wymiarów sprawiedliwości państw członkowskich UE wymaga umiejętności posługiwania się przez wszystkich sędziów językiem umożliwiającym komunikację z sędziami z innych państw.

3. Szkolenia powinny objąć takie zagadnienia jak np. komunikacja na sali sądowej, zarządzanie referatem, współpraca z asystentami, umiejętność zachowania się na sali rozpraw (komunikowanie się ze stronami, stosunek do stron, kultura sali rozpraw, zwłaszcza że będzie to podlegać ocenie w ramach okresowej oceny pracy sędziów), technika pisania uzasadnień, umiejętność posługiwania się językiem polskim i właściwego używania prawniczego aparatu

pojęciowego (wyraźnie dostrzegalne jest pogorszenie poziomu uzasadnień orzeczeń z punktu widzenia prawidłowego formułowania myśli w języku polskim, konieczne są okresowe spotkania sędziów z językoznawcami, którzy po przeanalizowaniu tekstów orzeczeń sądowych i ich uzasadnień mogliby służyć radą i pomocą w wyeliminowaniu podstawowych błędów językowych – stylistycznych, frazeologicznych, gramatycznych, interpunkcyjnych, a nawet ortograficznych).

4. Szkolenia powinny objąć wykorzystanie nowoczesnych technik informatycznych w pracy sędziego (w tym różnych baz danych dostępnych w Internecie, przede wszystkim bazy Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, innych sądów międzynarodowych i instytucji międzynarodowych). Szkolenia te powinny umożliwić nabycie przez sędziów umiejętności swobodnego poruszania się w sieci, poszukiwania i korzystania ze źródeł informacji i baz danych (polskich i zagranicznych) dostępnych w Internecie. Szkolenie może się odbyć metodą on-line, można też przewidzieć przy innych szkoleniach metodami tradycyjnymi jedną lub dwie godziny lekcyjne na prezentację możliwości, jakie stwarzają nowe techniki informatyczne.

5. Ze względu na wprowadzenie tzw. e-protokołu (zapisu audiowizualnego przebiegu rozprawy) należy umieścić w ofercie Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury zagadnienia związane z nagrywaniem i odtwarzaniem nagrań (wykorzystaniem nagrań dokonanych wcześniej bez udziału sędziego, który ma z nich korzystać).

6. W doskonaleniu zawodowym sędziów należy uwzględnić nowoczesne metody edukacyjne. Wśród nich powinno się znaleźć gromadzenie na stronie internetowej Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury odpowiedniej literatury (poradników) na temat metodyki pracy sędziego. Dostępne są poradniki dotyczące organizacji pracy, komunikacji interpersonalnej, zarządzania czasem – należy umożliwić sędziom, referendarzom sądowym, asystentom sędziów dostęp do nich, po koniecznym zindeksowaniu tematycznym, żeby łatwo było trafić na właściwy temat.

7. Do harmonogramu działalności szkoleniowej należy wprowadzić cykliczne szkolenia dla rzeczników prasowych sądów oraz dla prezesów sądów (oraz innych wybranych sędziów) z zakresu komunikacji z mediami, umiejętności prezentowania swoich racji w wypowiedziach publicznych oraz wypowiedziach kierowanych do mediów. Jest to ważne z punktu widzenia kreowania wizerunku sądów i sędziów w odbiorze społecznym. Chodzi o szkolenia praktyczne (typu warsztaty) z kamerą i mikrofonem.

8. Podobne znaczenie – dla kształtowania wizerunku sądów i sędziów – mają interakcje i relacje sędziów i organizacji obywatelskich. Dlatego przypomnienia wymaga rola organizacji pozarządowych w postępowaniach sądowych).

9. Należy wykorzystać i upowszechnić wnioski wynikające z programu zarządzania sądami pilotażowymi (np. dobre praktyki w zakresie zarządzania sądem, wydziałem, swoim referatem, konkretną sprawą).

8. Szkolenia dla referendarzy sądowych.

Referendarze sądowi, którzy mają ukończoną aplikację sądową i zdany egzamin sędziowski, są potencjalnymi kandydatami do pełnienia urzędu sędziego. Ich szkolenie powinno obejmować także zagadnienia, które mogą być im potrzebne po uzyskaniu powołania na urząd sędziego.

Propozycje tematów szkoleń dla referendarzy zostały przedstawione w poprzednich latach w kolejnych stanowiskach Krajowej Rady Sądownictwa (np. na lata 2012, 2013, 2014 i 2015). Pozostają nadal aktualne. W szkoleniach dla referendarzy sądowych należy uwzględnić zmiany w postępowaniu egzekucyjnym w związku z rozszerzeniem kognicji referendarzy sądowych w tym postępowaniu.

9. Szkolenia dla asystentów sędziów.

Szkolenia dla asystentów sędziów powinny być kontynuowane przede wszystkim w zakresie metodyki pracy asystenta oraz metodyki pracy sędziego, ponieważ asystenci stanowią liczną grupę kandydatów do objęcia urzędu sędziego sądu rejonowego. Z tych przyczyn szkolenie asystentów sędziów w zakresie poszczególnych dziedzin prawa materialnego nie jest tak doniosłe, jak szkolenie z procedur sądowych oraz metodyki pracy. Należy rozważyć organizowanie tych szkoleń nie centralnie, w miejscu odległym od miejsca pracy i zamieszkania asystenta, ale – podobnie jak w przypadku referendarzy sądowych – w siedzibach sądów okręgowych, a w przypadku małych okręgów sądowych – w siedzibach sądów apelacyjnych. Jest to życzenie samych asystentów sędziów, którzy preferują zajęcia warsztatowe w swoim miejscu pracy w miejsce szkoleń wyjazdowych.

10. Podsumowanie.

Krajowa Rada Sądownictwa podtrzymuje swoje wcześniejsze stanowiska odnoszące się do działalności szkoleniowej Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury w zakresie dotyczącym sędziów, referendarzy sądowych i asystentów sędziów, uznając istnienie wyspecjalizowanej placówki szkoleniowej i jej działanie na polu doskonalenia kadr wymiaru sprawiedliwości za potrzebne i konieczne. Krajowa Szkoła Sądownictwa i Prokuratury powinna dbać o jak najwyższy poziom oferty szkoleniowej i skoncentrować swoje działania przede wszystkim na szkoleniu ustawicznym obejmującym ok. 10.000 sędziów, ok. 2000 referendarzy sądowych i ok.

3.000 asystentów sędziów.

Przy planowaniu szkoleń konieczne jest uwzględnienie konieczności informowania ich uczestników (zwłaszcza sędziów) o szczegółowej tematyce szkolenia oraz o osobach wykładowców na co najmniej trzy miesiące przed planowanym terminem szkolenia. Ze względu na specyfikę pracy sędziów (w dużych miastach terminy rozpraw i posiedzeń wyznaczane są z wielomiesięcznym wyprzedzeniem) odpowiednio wczesne poinformowanie zainteresowanych o tematyce szkolenia i osobach wykładowców gwarantuje odpowiednią frekwencję oraz możliwość udziału w szkoleniu.

Propozycje dotyczące działalności wydawniczej.

Krajowa Rada Sądownictwa sugeruje wydanie przez Krajową Szkołę podręcznika dla sędziów – przewodnika po standardach konwencyjnych (ze szczegółowym rozpisaniem konkretnych zagadnień). Chodzi o szczegółowe przełożenie Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności z 1950 r. na konkretne sytuacje procesowe i rozpisanie orzeczeń Europejskiego Trybunału Praw Człowieka na poszczególne kwestie (np. ustanowienie pełnomocnika z urzędu, zwolnienie od kosztów sądowych, stosowanie formalizmu procesowego itp.).